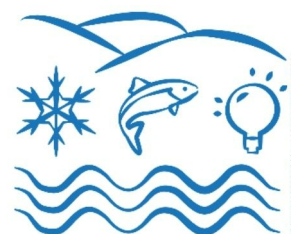

MUONIO

Konserniohje

Kunnanhallitus 7.12.2020, 22.2.2021
Kunnanvaltuusto

Sisällys

1. Omistajaohjaus ja kuntastrategia.....	3
2. Kunnan konserniohjeen tavoitteet ja tarkoitus	4
3. Soveltamisala	4
4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	5
5. Konserniohjeen sitovuus.....	5
6. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako konserniohjauksessa	6
7. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	7
8. Velvollisuus hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa	7
9. Tiedottaminen ja kunnan luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden turvaaminen.....	8
10. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	8
11. Kirjapito-, tilinpäätös- ja konsernitilinpäätösperiaatteet.....	9
12. Toiminnan ja talouden raportointi	9
13. Keskitetyt konsernipalvelut	10
14. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa.....	11
15. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	11
16. Kuntakonsernin tarkastus	12
17. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista	12
LIITE 2. Konsernirakenne	14

1. Omistajaohjaus ja kuntastrategia

Kuntalain 46 §:n omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Omistajaohjauksen tavoitteena on varmistaa se, että kunnan omistaman yhteisön toiminnassa ja hallinnossa otetaan huomioon kunnan toiminnalle asetetut tavoitteet. Omistajaohjauksella on huolehdittava, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Muonion kunta tavoittelee omistajaohjauksellaan aktiivista, vahvaa toimijuutta, joka tarkoittaa aktiivista vuoropuhelua tytäryhteisön tavoitteista ja odotuksista.

Kuntakonsernin kokonaisedun tavoittelu mahdollistuu valtuuston linjaaman omistajapolitiikan myötä, joka on yhdenmukainen kuntastrategiaan. Valtuusto hyväksyi 18.6.2018 Muonion kuntastrategian 2025 yhteiseksi opaskartaksi (liite 1), joka ohjaa kunnan päätöksentekoa ja toimintaa kohti tulevaisuutta. Siihen on kirjattu kunnan merkittävimmät kehittämistavoitteet, jotka päivitetään vähintään kerran valtuustokaudessa.

Omistajan tahdon ilmaisee kunnanhallitus. Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta ja toimintojen yhteensovittamisesta. Omistajaohjauksen keinoja ovat muun muassa perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä sekä niiden toimielinten kokouksissa edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön liittyvät toimenpiteet.

Kuva 1: Omistajaohjaus kuntakonsernissa (mukailien Kuntaliitto 2018).

2. Kunnan konserniohjeen tavoitteet ja tarkoitus

Konserniohje toimii omistajaohjauksen keskeisenä välineenä, ja valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteiden lisäksi konserniohjeesta. Konserniohjeen tarkoituksena on tukea kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla, kunnan kokonaisuuteen huomioon ottaen. Hyvällä konserniohjeella lisätään toimijoiden läpinäkyvyyttä, tiedon laadun parantamista sekä tiedonkulun tehostamista.

Kuntalain 47 §:ssä on määritelty konserniohjeen vähimmäisisältö. Kunnan konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta,
- konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä,
- tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta,
- velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa,
- konsernin sisäisiä palveluista,
- kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä ja
- kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

3. Soveltamisala

Konserniohje koskee Muonion kuntaa ja kunnan tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Muonion kunnalla katsotaan olevan kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta konserniyhteisössä kun sillä on:

- enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänen enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen; tai
- oikeus nimittää tai erottaa enemmistö yhteisön hallituksen tai siihen verrattavan toimielimen jäsenistä taikka sellaisen toimielimen jäsenistä, joilla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1. kohdassa mainittu määräänemmistö;
- kunta muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa yhteisössä.

Tytäryhteisöjen johto toimii konsernin emoyhtiön, eli kunnan, luottamuksen varassa. Kunnan omat toimielimet ovat velvoitettua noudattamaan valtuuston hyväksymää konserniohjetta samoin kuin muitakin valtuuston tavoitteellisia ja ohjeellisia päätöksiä.

Osakkuusyhteisö on konserniin kuulumaton yhteisö, jossa kunnalla on kuitenkin huomattava vaikutusvalta. Osakkuusyhteisöstä on kyse silloin, kun kunta omistaa joko suoraan tai tytäryhteisönsä kautta vähintään viidesosan mutta enintään puolet sekä osakkuusyhteisön pääomasta että äänimäärästä.

Liite 2:ssa on esitetty konsernikaavio, jossa on lueteltu kunnan tytäryhtiöt (konserniohjeen alaiset yhteisöt), osakkuusyhtiöt sekä kuntayhtymät.

4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy valtuusto kuntalain 14 §:n mukaisesti.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhtiöiden yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

5. Konserniohjeen sitovuus

Hyväksytyä konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, säännöistä, perus- tai osakassopimuksesta muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide tuottaa yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua tai haittaa yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitosäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta. Konserniohjeen noudattamatta jättäminen voi kuitenkin johtaa vahingonkorvausvastuuseen, mikäli sen noudattamatta jättämisen seurauksena on merkittävää vahinkoa tai haittaa tytäryhteisölle tai kaupunkikonsernille. Noudattamatta jättäminen voi lähtökohtaisesti perustua vain osakeyhtiölain tarkoittamiin vähemmistösuojasäännöksiin, velkojen suojasäännöksiin tai muuhun osakeyhtiölain selkeästi tarkoittamaan yhtiön edun vastaisuuteen.

6. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako konserniohjauksessa

Kunnan hallintosäännön mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja osastopäälliköt.

Kunnanvaltuusto:

- päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista
- päättää kunnan ja kuntakonsernin omistajapolitiikan, omistajaohjauksen ja konserniohjeen periaatteista
- hyväksyy konsernitalinpäätöksen
- hyväksyy konserniohjeen
- nimeää kunnan edustajat kuntayhtymien valtuustoihin/yhtymäkokouksiin, kuntayhtymien hallituksiin ja muihin toimielimiin sekä
- päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kunnanhallitus:

- vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle
- vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan
- määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisö kohtaisen työnjaon
- antaa valtuustolle puolivuositaisen raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä
- arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa
- käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa
- vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista
- nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin
- nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Kunnanjohtaja:

- johtaa kunnanhallituksen alaisena konsernitalitiikkaa
- vastaa näiden ohjeiden ja hallintosäännön mukaan kunnanjohtajalle kuuluvista tehtävistä
- seuraa kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa hallitukselle

- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeen toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle ja yhteisölle.

Osastopäälliköiden ja mahdollisesti erikseen määräämien viranhaltijoiden tehtävänä on aktiivisella omistajanohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

7. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Kunnanhallitus päättää tytäryhteisöjen hallituksen jäsenet. Hallituksen jäsenet tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti, tasapuolisesti naisia ja miehiä.

Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun mukaisesti perusteltua.

Tytäryhteisön hallituksella tulee olla kollektiivina toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

8. Velvollisuus hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa

Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön on ennen päätöksentekoaan hankittava konsernijohton kirjallinen ennakkokäsitys konserniohjeessa ja/tai yhtiöjärjestyksessä määriteltyihin asioihin. Ennakkokäsitys on hankittava silloin, kun päätettävä asia vaikuttaa merkittävästi yhteisön tai kunnan toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen.

Tytäryhteisön johdon tulee toimia huolellisesti ja yhteisön edun mukaisesti; pääomistajan ennakkokäsityksen hankkiminen on näiden velvoitteiden mukaista. Lopullinen päätösvalta ja vastuu erillistä kannanottoa koskevassa asiassa on aina yhteisön omalla päätöksentekotoimielimellä, vaikka konsernijohton kannanotto päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä. Omistajan ennakkokäsityksen hankkiminen ei siis muuta tytäryhteisön johdon oikeudellista asemaa ja vastuuta.

Tytäryhteisön hallituksen on hankittava konsernijohton ennakkokäsitys ainakin seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen,
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen,
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan,
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen,
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä tai sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä tai sen muutokset
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit

- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei ole erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi,
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus,
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (mukaan lukien immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen,
- merkittävä lainanotto ja –anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen,
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset,
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä,
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen ja
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

9. Tiedottaminen ja kunnan luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden turvaaminen

Kunnan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimiessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia, ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuten johdu.

Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kunnanjohtajalle tai hallintojohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

10. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetettavilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on

kuntakonsernin kokonaisedun mukaista.

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Talousarviossa ja – suunnittelussa on huomioitava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Suunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tämän vuoksi tytäryhteisöjen on toimitettava vuosittain kunnanhallitukselle, kunnanhallituksen erikseen antaman aikataulun mukaisesti, taloussuunnitelma, johon sisältyy tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelma sekä tietoja muun muassa yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi on toimitettava tietoja, kunnanhallituksen tarkemmin määrittelemällä tavalla, muun muassa tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista. Tytäryhteisön talousarvio on toimitettava kunnanhallitukselle tiedoksi.

Merkittävistä investoinneista ja hankkeista neuvotellaan konsernijohtoon kanssa. Merkittävissä investointipäätöksissä on tehtävä tarpeeksi kattava vaikutus- ja riskiarviointi. Tytäryhteisöt neuvottelevat kunnanjohtajan kanssa liikesalaisuuksien piiriin kuuluvista asioista.

11. Kirjanpito-, tilinpäätös- ja konsernitilinpäätösperiaatteet

Kuntakonserniin kuuluvissa yhteisöissä noudatetaan kuntalain ja kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätösperiaatteita sekä määräyksiä.

Konsernitilinpäätökseen kuuluvat konsernituloslaskelma, konsernitase ja konsernin rahoituslaskelma sekä tarvittavat liitteet. Tytäryhteisöillä on oltava kalenterivuotta vastaava tilikausi. Erityisestä syystä kunnanhallitus voi hyväksyä poikkeavan tilikauden.

Kunnan taloushallinto antaa yksittäiset ohjeet konsernitilinpäätöstä varten annettavien tietojen sisällöstä, muodosta ja aikataulusta tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille vuosittain ennen tilikauden päättymistä. Tietoja pyydetään lisäksi kuntayhtymiltä. Kirjanpitolain mukaan tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä eli kuntakonsernissa maaliskuun loppuun mennessä. Tytäryhteisöjen on toimitettava tilinpäätöstiedot kunnalle tilikautta seuraavan helmikuun loppuun mennessä.

12. Toiminnan ja talouden raportointi

Kunnan tytäryhteisön hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Osavuosikatsaukset annetaan kunnanhallitukselle ja –valtuustolle. Ne laaditaan hallintosäännön ja talousarvion toimeenpano-ohjeiden määräämän aikataulujen mukaisesti puolivuositain. Tytäryhteisöjen on toimitettava osavuosikatsausjaksolla ja tilinpäätöksen yhteydessä raportit asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Merkittävistä, todennäköisesti realisoituvista riskeistä on tiedotettava konsernijohtoa viipymättä.

Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kirjanpitolain ja osakeyhtiölain säädösten mukaisesti. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle.

Tytäryhteisön on annettava konsernijohtoon pyynnöstä muitakin selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

13. Keskitetyt konsernipalvelut

Konsernin sisäiset palvelut ja hankintayhteistyö

Konsernipalveluilla tarkoitetaan palveluja, joita konserniyhteisö tuottaa keskitetysti muille konserniin kuuluville yhteisöille. Kunta päättää, mitä palveluita järjestetään keskitetysti kuntakonsernin sisällä huomioiden hankintalainsäädännön reunaehdot ja rajoitukset. Tytäryhteisön on selvitettävä konsernijohtoon kanssa etukäteen konsernipalvelujen käyttö ennen ulkoistamista. Päätös keskitettyjen toimintojen käyttämisestä tehdään erikseen kussakin tytäryhteisössä konsernijohtoon ohjeistuksen mukaisesti.

Maksuvalmius, lainanotto sekä takauksen ja vakuuden antaminen

Maksuvalmius on pidettävä kussakin konserniin kuuluvassa tytäryhteisössä riittävänä. Vieraan pääoman hankinnan on oltava toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua. Tytäryhteisöillä on velvollisuus hyvissä ajoin aloittaa neuvottelu kunnanjohtajan, hallintojohtajan sekä taloussihteerin kanssa rahoitus-, kassavirta-, otto- ja antolainauksia varten. Tytäryhteisöt kilpailuttavat pitkäaikaiset ottolainansa tai ottavat käyttöön kuntatodistuksia tai limiittiluoton lyhytaikaisiin lainatarpeisiin. Pitkäaikaisten lainojen käyttö suurimmissa hankkeissa vahvistetaan talousarviossa.

Takauksista päättäminen kuuluu valtuuston toimivaltaan. Kunta voi taata tytär- ja osakkuusyhteisöjen ottolainoja, mikäli se alentaa lainakustannuksia tai tytäryhtiöillä ei ole muita vakuuksia. Laina- ja takausasioissa on huomioitava kuntalaki ja EU-

lainsäädännön rajoitukset. Tytäryhteisö ei voi ilman konsernijohtajan lupaa myöntää takauksia tai käyttää omaisuuttaan vakuutena.

Henkilöstöpolitiikka

Kuntakonsernin tytäryhteisöjen on noudatettava toiminnassaan soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita sekä voimassa olevia alan työehtosopimuksia. Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöjen on noudatettava kunnan periaatteita. Henkilöstön osalta huomioidaan mahdollisuudet henkilöstön sisäiseen liikkuvuuteen ja toimintojen hoitamiseen keskitetysti.

Tytäryhteisöt liittyvät jäseniksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei toiminnan laatu tai tytäryhtiön etu edellytä muuta. Tytäryhteisöjen tulee järjestää eläkevakuutensa Kevassa, jollei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä.

Hankinnat

Kuntien määräysvallassa oleva yhteisö voidaan katsoa hankintalain tarkoittamaksi hankintayksiköksi, jonka tulee kilpailuttaa omat hankintansa hankintalain mukaisesti. Tytäryhteisöjen on selvitettävä hankintayhteistyön edellytykset ennen hankintojen toteuttamista. Päätös hankintayhteistyöhön osallistumisesta tehdään erikseen kussakin tytäryhteisössä kunnan ohjeistuksen mukaisesti, ellei ole perusteltua syytä poiketa siitä. Hankintalainsäädäntö ja sen nojalla annetut hankintaohjeet koskevat vain hankintoja. Merkittävien käyttöomaisuushyödykkeiden ja -arvopapereiden luovutuksista on hankittava konsernijohtajan ennakkokäsitys. Yhteisön tulee noudattaa konsernin hankintaohjeita.

14. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Tytäryhteisöjen toiminta tulee järjestää hyvän hallinto- ja johtamistavan mukaisesti. Niiden tulee toimia avoimesti, läpinäkyvästi ja vastuuntuntoisesti siten, että yhteisö organisoidaan ja sen toiminta suunnitellaan, johdetaan ja harjoitetaan noudattaen ammatillisia, liiketalouden ja lainsäädännön vaatimuksia sekä kestävä kehityksen periaatteita. Hyvä hallinto- ja johtamistavan myötä yhteisö hoitaa varojaan huolellisesti, tuottavasti ja taloudellisesti.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje ohjaa myös yleisohjeena kuntaa yhtiökokouksessa edustavia ja muita kunnan puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

15. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan toimivuudesta koko kunnassa vastaa kunnanhallitus ja sen valvontavastuu on kunnanjohtajalla ja toteuttamisvastuu tilivelvollisilla.

Konserniohjeen noudattamista valvoo konsernijohto. Kuntakonsernissa noudatetaan kunnanhallituksen antamaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistusta.

Kunnanhallituksen tulee raportoida toimintakertomuksessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Lisäksi tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan kuntajaoston yleisohjeen mukaan toimintakertomuksessa tulee antaa selvitys konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tytäryhteisöjen hallitukset, toimitusjohtajat ja muut yhteisöjen yksiköiden vastuuhenkilöt vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta.

Tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernijohtolle tytäryhteisöjen merkittävimmistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä yhteisön toimintakertomuksessa vuosittain ja tarvittaessa myös osavuosikatsauksessa. Mikäli tytäryhteisössä havaitaan tilikaudella uusia ja merkittäviä riskejä, tulee niistä raportoida viipymättä konsernijohtolle. Lisäksi tulee varmistaa, että raportoinnin perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen kokouksiin ja käyttää niissä puheoikeutta osakeyhtiölain 6 luvun 5 §:n 2. momentin mukaan.

16. Kuntakonsernin tarkastus

Kuntalain 122 §:n mukaan valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka tulee olla julkishallinnon ja –talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä yhteisö (JHTT-yhteisö).

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole tytäryhteisöjen suuren lukumäärän tai muuhun tarkastuksen järjestämiseen perustuvaa syytä. Kaikkiin kunnan tytäryhtiöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoa kunnan tytäryhtiöiden ja määräysvaltaan kuuluvien säätiöiden toiminnasta ja taloudesta arvioidakseen valtuuston asettamien tavoitteiden ja kuntakonsernin tuloksellisuuden toteutumista. Tarkastuslautakunta voi kutsua kuntakonserniin kuuluvan tytäryhteisön ja kunnan määräysvaltaan kuuluvan säätiön toimielimen jäsenen sekä niiden palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen.

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämiä tietoja. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta, sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivullisille haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

17. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

Kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palveluiden käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin kunnan osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten konsernijohtolle riittävän kattavat tiedot. Yhteisön tai säätiön on myös omaehtoisesti tiedotettava toiminnastaan. Lisäksi sen on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksituloa. Yhteisöä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja. Kunnan puolella tästä vastaa kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

LIITE 1. Muonion kuntastrategia

Kuntastrategia 2025
Luonnostaan vastuullinen, aidosti avoin ja onnellinen Muonio

- ▶ yrittäjätavallinen
- ▶ yhteistyökykyinen
- ▶ kansainvälinen
- ▶ suvaitsevainen

Elinvoima vahvistuu kestävästi

Vuonna 2025 Muonio on tunnettu ympärivuotisesta, kansainvälisestä elinkeinoelämästään. Mahdollisuus elinkeinoiniin syntyy ainutlaatuisesta, puhtaasta luonnosta, josta pidämme huolen myös tulevaisuudessa. Vahvistamme elinvoimaisuutta järkevällä kaavoituksella.

Kuntatyö siirtyy uuteen aikaan

Vuonna 2025 Muonion kuntaorganisaatio on virkistynyt, oppinut uutta ja rakentaa tulevaisuuden kuntaa avoimessa yhteistyössä. Suhtaudumme ennakkoluulottomasti uusiin mahdollisuuksiin, kerromme itsestämme maailmalle ja tartumme edelläkävijöinä teknologian uusiin ihmeisiin. Pidämme huolta henkilöstöstämme ja kannustamme työntekijöitä kehittämään osaamistaan.

Elämme onnellista arkea

Vuonna 2025 muoniolaiset ovat tyytyväisiä ja onnellisia. Luonto on meille tärkein hyvän olon lähde. Hyvä arki on meille tärkeää ja Muoniossa on erilaisia mahdollisuuksia asumiseen jokaiselle. Olemme yhteistyökykyisiä maakuntaan päin. Luomme terveyttä ja hyvinvointia yhteistyössä kaikkien halukkaiden kanssa.

Valtuustokaudella 2017 - 2021

Vahvistamme Muonion elinvoimaa

Luomme elinkeinoelämälle mahdollisuuksia, jotta se tuottaisi ympärivuotisesti elinvoimaa ja hyödyntäisi kansainvälisten markkinoiden tarjoaman potentiaalin.

Suunnittelemme yhdessä, miten varmistamme kestävä kehityksen ja ympäristön kunnioittamisen muoniolaisessa elinkeinoelämässä.

Järjestämme lisää houkuttelevia tapahtumia erilaisille kohderyhmille.

Siirrymme kuntatyössä kohti uutta aikaa

Uudistamme kunnan viestintää ja markkinointia. Kerromme maailmalle Muonion luonnosta, onnellisuudesta ja turvallisuudesta.

Käynnistämme organisaatiouudistuksen, jonka tavoitteena on vahvistaa kuntalaislähtöistä toimintatapaa ja yhden luukun periaatetta. Uudistukseen sisältyy myös Muonion uusi osallisuusmalli.

Luomme teknologiaohjelman, jossa asetetaan tavoitteet uuden teknologian hyödyntämiseksi kunnan palvelutuotannossa.

Edistämme muoniolaisten onnellista arkea

Uudistamme kunnan sivistyspalvelujen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintatapoja. Tavoitteena on vahvistaa yhdessä tekemistä ja verkostomaista toimintatapaa sekä ottaa käyttöön uusia innovaatioita palvelutuotannossa.

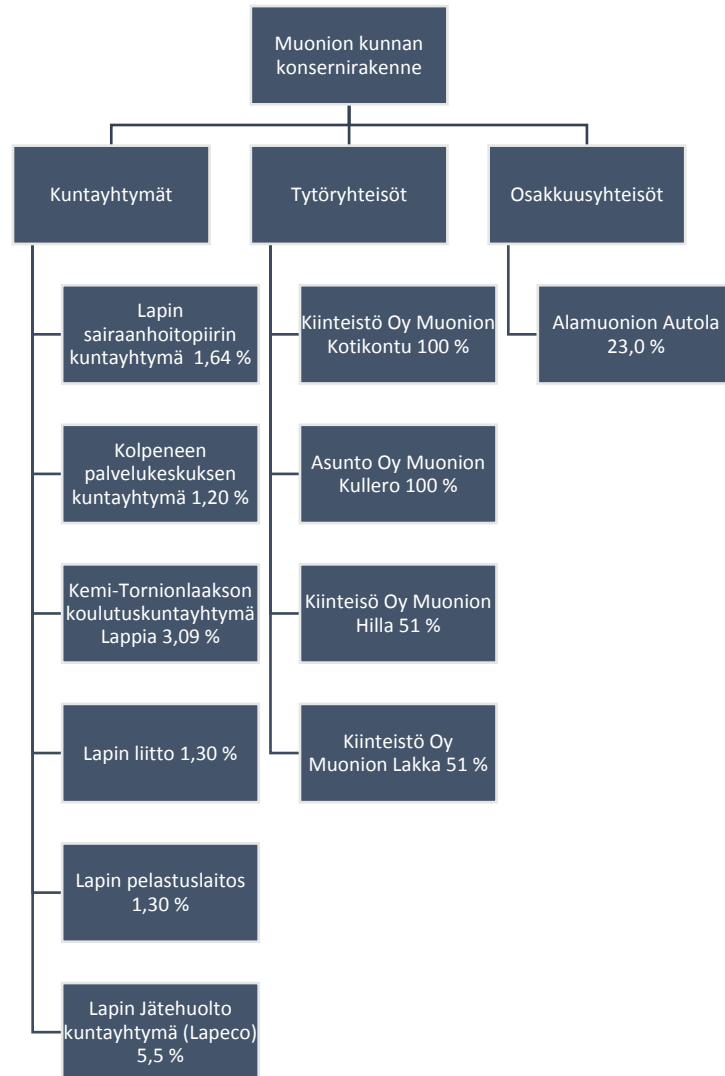
Toimimme yhteistyössä uuden maakunnan rakentamisvaiheessa ja toiminnan käynnistyttyä. Etsimme yhteisiä etuja.

Valtuustokaudella käynnistämme asunorakentamisen suunnittelun. Tavoitteena on rakentaa Muonioon monipuolisia, terveitä asuntoja keskusta-Olos -akselle. Luomme edellytyksiä myös kylien kehittymiselle asuin ympäristöinä.

Strategia on syntynyt muoniolaisten näkemyksistä ja muotoiltu yhteistyössä BDO Oy:n kanssa. Toteutamme kuntastrategiaa mm. kunnan talousarvion ja -suunnitelman avulla. Lisäksi laadimme tarkemmat suunnitelmat tavoitteiden toteuttamiseksi kuluvalle valtuustokaudella. Tavoitteiden toteutumista ja strategian onnistumista arvioidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä ja Muonio-foorumissa. Strategiaa päivitetään tarvittaessa, mutta ainakin uuden kunnanvaltuuston aloittaessa toimikautensa.

Kuva 2: Muonion kunnan kuntastrategia 2017-2021.

LIITE 2. Konsernirakenne

Kuva 3: Muonion kunnan konsernirakenne.